

STANDARDI ZA MLADINSKO ULIČNO DELO

MREŽA MLADA ULICA 2021

Avtorice_ji:
ekipa delovne skupine Etični kodeks, mreže Mlada ulica.

Leto:
2021

Grafično oblikovanje:
Carina LEONE

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) je še v pripravi.

Zavod Bob
Kvedrova cesta 3
1000 Ljubljana
info@zavod-bob.si

Predgovor

Standardi mladinskega uličnega dela so namenjeni vsem izvajalkam_cem in organizacijam (mladinskega) uličnega dela, tistim, ki se na to pot šele podajajo ter vsem ostalim deležencam_kom, ki so pomembne_en akter_ke pri doseganju kakovosti in učinkov uličnega dela.

Standardi na splošno vsebujejo naslednje sestavine:

1. UVOD

a) opis dejavnosti;
b) udeležence_ci;
c) postopek izvajanja ali dejavnost;
č) trajanje dejavnosti;
d) metode dela;
e) izvajalke_ci,
f) izobraževanje;
g) supervizija in intervizija;
h) dokumentacija.

UVOD

Pred tabo je dokument Standardi mladinskega uličnega dela, ki so nastali znotraj Mreže Mlada ulica ob pomoči prof. Miloslava Poštraka s Fakultete za socialno delo. Mreža Mlada ulica od leta 2012 dalje združuje organizacije s področja mladinskega dela z namenom dviga kakovosti praks mladinskega uličnega dela, podpore in medsebojnega mreženja. Ena od ključnih nalog mreže je tudi ta, da skrbi za podporne aktivnosti za izvajalke_ce uličnega dela, ena od teh pa je delovanje v smeri strokovnega razvoja področja v Ljubljani in širše. Ključno delo v smeri vzpostavitve standardov mladinskega uličnega dela se je odvijalo v okviru delovne skupine Etični kodeks, ki deluje kot del Mreže Mlada ulica. Z leti delovanja mreže in sočasnega razvoja področja uličnega dela, tako v Ljubljani kot širše po Sloveniji, je postalo jasno, da "ulično delo ni monolitna stvar", od tod je zrasla potreba po skupnih minimalnih standardih mladinskega uličnega dela.

Preden pa je postalo čisto jasno, kaj potrebujemo (torej preden smo uspeli sistematično analizirati potrebe mladinskega uličnega dela za njegov nadaljnji razvoj), pa je v Ljubljani in v Sloveniji preteklo še mnogo:

- DELOVNIH SREČANJ;
- POGOVOROV S STROKOVNJAKI_NJAMI s sorodnih področij;
- diskusij z izkušenimi uličnimi delavkami_ci iz tujine;
- nezanemarljivih mednarodnih projektov mreže v sklopu Erasmus+, od Partnership building activity (seminarja za grajenje partnerstev, 2017), do študijskih obiskov v tujino. Predvsem študijski obisk Mreže Mlada ulica leta 2018 na Dunaj, pa tudi leta 2019 na Nizozemsko, sta nam preko spoznavanja standardiziranosti in sistematiziranosti uličnega dela pri njih dala nove uvide in možnost za samorefleksijo.

Ker naj je bilo od začetka ključno, da standardi ne pomenijo selekcije, postavljene po modelu od zgoraj navzdol s strani mrežnih koordinatork_jev, smo si bili s profesorjem in mrežnimi organizacijami enotni, da naj gre za maksimalno participatoren, `bottom up` proces, v katerega se aktivno vključujejo predstavnice_ki različnih mrežnih organizacij. Intenzivno delo je najobširneje potekalo v letu 2020, ko smo v prvem koraku skupaj zbrali in posredovali vse dokumente, ki temeljijo na pristopih mladinskega uličnega dela v organizaciji. Gradivo je profesor Poštrak pregledal in osnoval

osnutek strukture standardov, ki smo jo nato na sestanku mrežnih organizacij imeli priložnost pokomentirati, piliti in dopolnjevati − proces pa smo nato nadaljevali v sklopu delovne skupine Etični kodeks. Delovna skupina je pripravila osnutek delovne verzije, ki so jo imele_i udeleženke_ci Streetstivala 2020 možnost ponovno prediskutirati, dopolnjevati in pokomentirati. Na podlagi vseh spoznanj in komentarjev je nastala tale verzija standardov uličnega dela, ki pa ni dokument, ki bi bil zaključen. Dokument je vedno odprt za spremembe, dopolnitve in nova dognanja. Upamo, da bodo standardi postali temeljni strokovni dokument mrežnih organizacij (in drugih organizacij, ki izvajajo ulično delo). Standardi so namreč osnovni okvir za delo določene ustanove, organizacije na določenem področju. Dajejo nam osnovno strukturo in okvir dela. Poleg standardov pa je pri uličnem delu nujno upoštevati tudi Etična načela.

Mladinsko ulično delo je specifičen pristop na področju mladinskega dela in terenskega dela z mladimi. Pri tem uporabljamo metode dela s posameznim primerom, metode dela s skupino in metode dela v skupnosti ali skupnostnega mladinskega dela. Obsega načrtovane in organizirane dejavnosti z mladimi v njihovem okolju v dani skupnosti. Dejavnosti vsebujejo načrtovanje, usklajevanje in izvajanje preventivnih programov, programov zmanjševanja škode, organiziranja prostočasnih aktivnosti in podpornih ter svetovalnih dejavnosti z mladimi na podlagi strokovnih ugotovitev in spoznanj o njihovih življenjskih okoljih, potrebah in na podlagi potreb, izraženih s strani mladih v obliki želja. Terensko delo sicer obsega tri ravni: obisk na domu, delo v institucionalnih prostorih in delo na javnih površinah ali v javnih prostorih. Mladinsko ulično delo je del načrtnih, organiziranih in usmerjenih dejavnosti mladinskega dela na javnih površinah, v javnih prostorih in za javnost odprtih zasebnih prostorih. To so trgi, ulice, parki in drugi javni, torej vsem dostopni prostori. Nameni mladinskega uličnega dela so delovanje na tistih prostorih, prizoriščih, mestih, kjer se zbirajo, zadržujejo, ali ki jih obiskujejo mladi in tam preživljajo bolj ali manj večji del svojega pretežno t. i. prostega časa. Te prostore si mladi večkrat prisvojijo ali se tam počutijo na svojem terenu, so jim domači. Na teh prostorih se lahko tudi manifestirajo, pokažejo, izrazijo njihove stiske, težave, nezadovoljene potrebe. Lahko so tudi učni poligon za spoznavanje njihovih interesov in potencialov. So pomemben del življenjskih prostorov mladih. Strokovni_e delavci_ke vseh vrst, vključno z mladinskimi uličnimi delavkami_ci so gostje, obiskovalke_ci v teh prostorih. Zato ravnajo tako, da mladim ne vsiljujejo lastnih prepričanj, niso pokroviteljske_i, spoštujejo že vzpostavljena neformalna, nenapisana pravila okolij, v katera prihajajo. Tako je mladinsko ulično delo del terenskega dela, kjer se približamo mladim, vstopimo v njihove življenjske svetove. V teh prostorih nato povabimo te mlade k sodelovanju, k skupnim dejavnostim. Povabimo jih spoštljivo, na načine, ki so jim blizu in ki so jim razumljivi, ustrezni, sprejemljivi. Me_i smo odgovorne_i zaveznice_ki z ustreznimi strokovnimi znanji, da vzpostavimo mladim primerne kakovostne odnose sodelovanja. Tako skupaj z mladimi načrtujemo, organiziramo in izvajamo dejavnosti, ki spoštujejo njihovo avtonomijo, a hkrati stremijo k čim višji stopnji aktivne participacije. Ob tem upoštevamo načela normalizacije, deinstitucionalizacije, regionalizacije, decentralizacije, individualizacije, krepitve moči ali opolnomočenja, participacije, v življenjski svet otrok, mladostnikov in mladih usmerjene socialne podpore, socialnega vključevanja in spodbujanja aktivnega udejstvovanja/participacije. Mladinsko ulično delo se opira na spoznanja, koncepte in pristope pedagogike, socialnega dela, sociologije, psihologije in drugih družboslovnih ved, ki se ukvarjajo s področji otroštva, mladosti in odraščanja.

b) Udeleženci
udeležence

Udeleženke_ci so vsi mladi v danem okolju, s katerimi se srečamo v njihovih prostorih, na ulici, trgu, v soseščini in na drugih javnih mestih.
Mlade lahko razdelimo na mladoletne, od 14. do 18. leta, mlajše polnoletne, od 19. do 25. leta, in starejše polnoletne mlade, od 26. do 29. leta. Pristopi pri različnih starostnih skupinah se konceptualno razlikujejo glede na njihove razvojne značilnosti, družbene položaje in pravno formalne opredelitve posamezne starostne skupine. Med uličnim delom se včasih vključujejo tudi mlajši ali starejši posamezniki, vendar je zgoraj opisana skupina mladih naša primarna ciljna skupina. Ti mladi imajo različne želje in zanimanja, oprta na bolj ali manj zadovoljene potrebe. So osebe, ki nam lahko največ povedo o svojih željah, ki jih mi kot strokovne_i_e mladinske_i uличne_i delavke_ci razumemo v kontekstu njihovih potreb. Potrebe in primanjkljaje pri zadovoljevanju le-teh strokovnjaki_nje prepoznavamo, identificiramo, detektiramo in naslavljamo na razne načine na podlagi našega strokovnega znanja.

c) Postopek izvajanja ali dejavnost
postopek izvajanja ali dejavnosti

Mladinsko ulično delo izvajamo v skladu s sodobnimi preverjenimi in potrjeno učinkovitimi, uspešnimi načeli mladinskega dela, oprtimi na strokovna spoznanja o mladih, njihovih vsakokratnih življenjskih kontekstih in pristopih, ki jih pri tem uporabljamo.
Posplošen in fleksibilen okvir postopkov izvajanja vsakovrstnih dejavnosti v okviru mladinskega uličnega dela je naslednji:

- V prvem koraku mladinska_i delavka_ec opazuje, proučuje in analizira stanje na področju, v katerega namerava vstopiti. Pri tem proučuje tudi možne pristope, dejavnosti in programe, ki bi prišli v poštev glede na okoliščine, torej analizo stanja na začrtanem terenskem območju.
- V drugem koraku na ustrezen, okoliščinam in lokaciji primeren in prilagojen način, predstavi sebe in institucijo, v katere imenu in okviru deluje. Pri tem ima na razpolago tudi različne identifikacijske pripomočke, s katerimi se – v okoliščinam ustrezni obliki – predstavi in je prepoznavna_en med otroki in mladimi. Jasno navede tudi možnosti, torej pristojnosti, zmogljivosti, kompetence in dejavnosti, ki jih ima na razpolago. To stori na mladim ustrezne načine in ob ustreznih priložnostih. Pomembno je, da so vloge vseh udeleženih jasne in razvidne in da vse_i udeleženke_ci sprejmejo sodelovanje. To lahko mladinska_i delaveka_ec stori tako, da odnos formalizira z ustreznimi formalnimi koraki, lahko pa tudi z neformalnimi oblikami. Bistveno je, da je dogovor o sodelovanju razviden vsem udeleženim, da vsi prostovoljno vstopajo v ta odnos in da imajo željo in pripravljenost sodelovati v njem. Ob tem je potrebno mladim omogočiti, da o svojih pričakovanjih in željah povedo čim več. Spodbujati jih je potrebno, da izrazijo tudi svoja mnenja in stališča o svojem položaju. Mladinska_ki delavka_ec

izhaja iz vloge, da je spoštljiv_a in odgovorna_en zaveznica_ik, zaupnica_k otrok, mladostnikov in mladih. Vseskozi jih spremlja, podpira in spodbuja k soustvarjanju dejavnosti.

- V naslednjem koraku, ko je dosežen – formalen/formaliziran ali neformalen/neformaliziran – dogovor o sodelovanju, začnemo raziskovati izražene želje in interese in preko njih sporočene potrebe mladih. To je faza prepoznavanja potreb mladih, vse pa je oprto na upoštevanje njihovih pričakovanj in njihovih predlogov možnih rešitev.
- V naslednjem koraku predstavimo mladim naše predloge možnih dejavnosti ali se vključimo v njihove že vzpostavljene dejavnosti. Pri tem ves čas izhajamo iz naše podporne mentorske vloge spoštljive_ga in odgovorne_ga zaveznice_ka in zaupnice_ka in skupaj z njimi sooblikujemo/soustvarjamo dejavnosti. Seznanimo jih z vrstami dejavnosti, ki jih imamo na voljo pri različnih izvajalcih, in z načini, na katere se lahko vključijo v posamezno dejavnost. Po potrebi jih napotimo ali spremljamo k drugim institucijam, kjer lahko dobijo dodatne informacije tudi o tem, kako se lahko tam vključijo v druge dejavnosti, ki jih naš okvir mladinskega uličnega dela ne zajema (recimo težave z duševnim zdravjem, odvisnostjo, zlorabe itd.). Pri tem nastopamo kot povezovalke_ci med udeleženkami_ci in institucijami. Po potrebi nastopamo tudi kot zagovornice_ki in jim pomagamo pri oblikovanju zahtevkov in vlog, za katere imamo strokovno znanje.
- Zadnji korak je namenjen predstavitvi in preverjanju doseženega, ugotavljanju, ali so vse_i udeleženke_ci zadovoljne_i z rezultati in uporabnostjo rešitev. Ta korak lahko vsebuje tudi evalvacijo in urejanje gradiv za poročila. Ker je mladinsko ulično delo kontinuiran proces, z omenjenim korakom zaključimo določen cikel naše dejavnosti in že nastopi čas za naslednji korak, ki je hkrati prvi korak naslednjega cikla, torej načrtovanje nadaljnjih dejavnosti mladinskega uličnega dela na podlagi dosedanjih ugotovitev, spoznanj, in izkušenj.

3) Trajanje dejavnosti

Dejavnosti mladinskega uličnega dela so lahko načrtovane kot:

- Kontinuirane – organizacije in njihove_i izvajalke_ci imajo predvidene stalne programe mladinskega uličnega dela. Ti so praviloma večletni, pri tem pa mladinsko ulično delo izvajajo bodisi celo leto, bodisi sezonsko, recimo v toplejših mesecih leta, ko je več mladih na javnih površinah in prostorih.
- Občasne – odzivamo se na posamezne konkretne dogodke ali razmere v družbi in med mladimi. Občasne dejavnosti so različno trajajoče glede na namene, vsebino, obliko in možnosti izvedbe.

d) Metode dela
Metode dela

Metode dela zajemajo vse dorečene, premišljene in preverjene metode, tehnike in pristope mladinskega uličnega dela, od »visenja na terenu«, opazovanja z udeležbo, »triger« metoda ali metoda s sprožilcem, torej organiziranje dogodkov, recimo čistilnih akcij, kulturnih dogodkov ali kakih drugih vrst in oblik dogodkov, z namenom pritegniti, povabiti, omogočiti mladim, da pritegnemo njihovo pozornost, da se udeležijo danega dogodka. Zajema tudi druge oblike obveščanja mladih o naši prisotnosti in možnostih sodelovanja, kot so plakati, objave na družabnih omrežjih in podobno.
Metode mladinskega uličnega dela lahko delimo še na raven metod dela s posameznico_kom, s skupino ali v skupnosti.

e) Izvajalci dejavnosti
Izvajalci dejavnosti

Mladinske_i ulične_i delavke_ci izvajajo dejavnosti in vodijo programe mladinskega uličnega dela. To so mladinske_i delavke_ci, ki imajo formalno in neformalno pridobljene kompetence in izkušnje za mladinsko delo nasploh in za mladinsko ulično delo posebej.

Praviloma so diplomantke_i do in podiplomske izobrazbe ustreznih družboslovnih študijev (npr. pedagogike, sociologije, psihologije, socialnega dela in sorodnih programov) in usposobljenosti, ki jih predvideva nacionalna poklicna klasifikacija za poklic mladinska_i delavka_ec.

Po dogovoru so lahko so/izvajalci določenih programov tudi prostovoljci_ke, študenti_ke in strokovnjaki_nje drugih strokovnih profilov kot sodelavci_ke, ki delajo v sodelovanju in pod mentorstvom mladinskih uličnih delavcev_k.

Predpostavljamo, da je za posamezno izvedbo mladinskega uličnega delavca mimum dva_e mladinska_i ulična_i delavca_ki, torej delo v paru. Ob tem opredelimo druge možne oblike, torej skupina mladinskih delavcev_k in podobno.

f) USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Usposabljanje in izobraževanje

Vsem izvajalkam_cem mladinskega uličnega dela morajo organizacije zagotoviti različne oblike usposabljanja in izobraževanja, ki so potrebne za kakovostno izvajanje predvidenih programov in dejavnosti ter glede na potrebe izvajalcev. Izvajajo jih v formalnih in neformalnih oblikah izobraževanja kot delavnice, tečaje in krajša usposabljanja, ki jih določi posamezna organizacija. Predvidoma je to:

Temeljno usposabljanje za mladinsko ulično delo, ki zajema naslednje sklope:

teoretski sklop (terensko delo, ulično delo, mladinsko delo, mladinsko ulično delo, mladi, pristopi/oblike mladinskega uličnega dela, faze mladinskega uličnega dela, načela in standardi mladinskega uličnega dela ...);

praktični sklop (metode mladinskega uličnega dela, vzpostavljanje prvega stika, vzpostavljanje in poglabljanje odnosa, krizne situacije in intervencije, intervizija …);

mentorska podpora (podpora pri uvajanju v mladinsko ulično delo).

Kontinuirano izpopolnjevanje iz specifičnih tematik, povezanih z mladimi, mladinskim uličnim delom in aktualnim družbenim dogajanjem (npr. samopoškodbeno vedenje, psihoaktivne substance, spolno nasilje, vandalizem, zakonski okvirji mladinskega uličnega dela, specifični pristopi, psihohigiena, digitalizacija).

g) SUPERVIZIJA IN INTERVIZIJA

Supervizija in intervizija

Vsem izvajalkam_cem mladinskega uličnega dela morajo organizacije zagotoviti strokovno podporo pri reševanju dilem, vezanih na delovni proces in odnose. To je predvidoma organizirano kot vsaj ena od naštetih, lahko obe:

1. Intervizija, ki jo mladinske_i uične_i delavke_ci izvajajo sami_e po načelih intervizije;
2. Supervizija mladinskih uličnih delavk_cev, organizirana z ustrezno usposobljenimi supervizorkami_ji.

H) Dokumentacija
Dokumentacija

Vsebuje:

- dokumente, ki so potrebni za vzpostavitev dejavnosti (npr. načrt dela, obrazci za prijavljanje na razpise, dogovori/pogodbe z odločevalkami_ci, financerkami_ji, dovoljenja za delo na javnih površinah, relevantne pogodbe npr. o zaposlitvi, prostovoljskem delu);
- dokumente za evidentiranje dejavnost – poročila o dejavnosti, ki vsebujejo datum izvedbe, lokacjo, izvajalce, opis in število udeležencev, opis dejavnosti, zaključke in predloge za naprej;
- dokumente za evalviranje dejavnosti.

I) Drugo
drugo

Zagotovoljen sprotni prenos informacij in periodični monitoring/evalvacija za zvišanje kakovosti mladinskega uličnega dela.

Mestna občina Ljubljana

v ljubljani imaš prijatelja

Sofinancira program Evropske unije Erasmus+

MOViT